

Forrás: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2022/02/forraskozlesek-tortenelemtanitasunk-kozelmultjabol-i-12-04-05/>

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

Közreadja: Kaposi József, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet volt főigazgatója, a 2012-es NAT-bizottság elnöke

Folyóiratunk különböző források/dokumentumok közreadásával szeretne hozzájárulni a hazai történelemtanítás rendszerváltozás utáni közelmúltjának feldolgozásához. A sorozatban elsőként a tartalmi szabályozás (tantervek, érettségi, tankönyvek) kérdéskörét érintjük korabeli dokumentumok és magyarázó szövegek folyóiratunk hasábjain hozzáférhetővé tételével. Várjuk kollégáink, olvasóink hasonló témájú közlésre érdemes anyagait. Írjuk együtt hazai történelemtanításunk utóbbi három évtizedének történetét!

Közeleg a 2012-ben elfogadott Nemzeti Alaptanterv (NAT) kiadásának 10. évfordulója. Erre az alkalomra emlékezve ezúttal két dokumentumot közlünk: a Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatának (továbbiakban ZSKK) javaslatait a NAT módosítására, illetve a ZSKK-val a NAT témájában folytatott tárgyalások emlékeztetőjét és mellékleteit. A két anyag rávilágít a NAT-nak mint sajátos szabályozási dokumentumnak a műfaji sajátosságaira, valamint arra, hogy a hazai zsidó közösségek a magyar nyelv és irodalom, illetve az ember és társadalom műveltségterület anyagában mely elemeket ítélték vitásnak. Továbbá példát ad arra, hogy miként lehet szakmai konszenzust teremteni vitás kérdésekben.

Bevezetés

„A tantervkészítés az egyensúlyteremtés művészete.” Ez a Szebenyi Péter által képviselt álláspont azt is jelenti, hogy egy tantervi dokumentum legitimitását a benne rögzített célok, fejlesztési követelmények és tartalmak mellett a készítés időszakában megkötött szakmai megállapodások (konszenzusok) biztosítják. Ezt a megközelítést az 1988-ban indult NAT története is igazolja, mert az 1995-ben megjelent változat készült a leghosszabb ideig, és ezt övezte a legnagyobb szakmai nyilvánosság és egy széleskörű vita. A további változatok a 2000-es kerettantervektől a 2003-as, a 2006-os és a 2012-es módosításig mind lényegesen kevesebb szakmai szűrőn mentek át. Így nem véletlen, hogy az 1995-ben elfogadott NAT minden vitatható eleme mellett hosszú időszakra (tulajdonképpen 2018–20-ig) meghatározta a tantervekről való gondolkodást. Emellett szabályozási filozófiája (magtanterv), műveltségterületi felosztása, fejlesztésközpontú szemlélete két évtizedig állandó elemeként funkcionált a tanterveknek.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A közölt dokumentumok háttéréhez az is hozzátartozik, hogy a 2012-es NAT-tal kapcsolatos szakmai egyeztetéseket az akkori minisztérium az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézethez delegálta. Fontos adalék továbbá, hogy a zsidó közösségi szervezetek az egyeztetéseket Olti Ferenc vezetésével 2012-re koordinatív módon végezték egységes elvi alapon, de kompromisszumkészen. A közölt dokumentumokból az is kiolvasható, hogy a NAT szövegének egyeztetését végző zsidó szakmai szervezetek komoly legitimitással és támogatással bírtak, hiszen a megbeszélés kezdetén Ilan Mor, a Budapestre akkreditált izraeli nagykövet is megjelent. Az American Jewish Committee (AJC), a legnagyobb egyéni tagsággal rendelkező USA-beli zsidó szervezet Andrew Baker külügyi igazgató személyében szintén csatlakozott a támogatókhoz és diplomáciai csatornákon segítette a folyamatot.

A közölt dokumentumok közül az *első* a ZSKK NAT-ra vonatkozó javaslatait tartalmazza. Ebben az elvi álláspontok rögzítése mellett konkrét szöveg szerinti változtatási, kiegészítési javaslatok jelennek meg. A *második* a 2012. április 2-i széleskörű szakmai egyeztetés jegyzőkönyve, amelynek 1. melléklete egy dokumentum a szervezetek kéréseiről és azok megvalósulásának szintjeiről; a 2. melléklete pedig ún. tételmondat-javaslatokat tartalmaz a hazai zsidó szervezetektől a köznevelés rendszerében megjelenítendő tartalmakról.

Az egyeztetés kapcsán fontos megjegyezni, hogy az *1. mellékletben* szereplő konkrét témákra vonatkozó javaslatok nem számoltak kellő mértékben azzal, hogy a készülő NAT közműveltségi tartalmai sokkal általánosabb szinten fogalmazódnak meg. A *2. melléklet* arról tanúskodik, hogy az egyeztetés során a szemléletbeli különbséget úgy sikerült áthidalni, hogy a NAT-ra vonatkozó konkrét javaslatok jelentős része átkerült a szabályozás kerettantervi vagy tankönyvi szintjére, és a témajavaslatok figyelembevételével elfogadásra kerültek az úgynevezett tételmondatok.

A *Tételmondatok* jelentőségét az adja, hogy – bár hivatalos és nyilvános elfogadása 2014 elejéig nem történt meg, noha a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) képviselője rész vett a 2012. április 2-i ülésen –, hogy a későbbi egyeztetések alapjává váltak. Ezzel együtt a későbbiekben sok vita folyt értelmezésükről és konkrét alkalmazásukról, hiszen nagyon általános szinten fogalmazták meg azokat az elveket, amelyekben a zsidó-magyar együttélés pozitív elemeit kívánták megjeleníteni. 2012 tavaszától kezdve a kormányzat képviselői és a zsidó szervezetek egyaránt érvényesnek és elfogadottnak tekintették. Hivatalos elfogadásuk 2014 januárjában történt, amikor Balog Zoltán, az akkori miniszter, izraeli látogatása előtt egy újabb megállapodás keretében szignálta. Ezt a dokumentumot a következő számunkban közöljük.¹

A dokumentumok közzétevése előtt, hogy segítsük a folyamatok és szándékok megértését röviden ismertetjük a NAT 2012 koncepcióját és keletkezésének kontextusát.²

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Oktatási Tagozatával (ZSKK) kötött megállapodás előzményei, kontextusa

A 2012-es Nemzeti alaptanterv koncepciója

2010-ben a Nemzeti alaptanterv megújítása érdekében az oktatásirányítás két alapvető célt határozott meg: egyrészt a köznevelési törvénnyel összhangban a nevelési-oktatási rendszer küldetésének, értékközvetítő feladatának újrafogalmazását, másrészt az alaptanterv közműveltségi tartalmakkal történő kiegészítését. Ebből következően új célrendszer fogalmazódott meg, miszerint az alaptanterv a köznevelés feladatát a műveltség közvetítésében, a tanuláshoz és a munkához szükséges készségek, képességek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztésében, a nemzeti és társadalmi összetartozás megerősítésében jelöli meg. A dokumentum ezért is fontos szerepet szánt a nemzeti hagyománynak, a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez, kisebbségekhez tartozók azonosságtudatának ápolását is. Kiemelten kezelte az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence megismertetését, és azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik, valamint hangsúlyozta a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

A NAT Bevezető részében középpontba került az értékelvű nevelő iskola megteremtése, és ennek megfelelően fogalmazódtak meg a kibővített Fejlesztési területek – nevelési célok. Összhangban az európai kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – a tanterv egyesítette a hagyományos értékeket és a XXI. század új kihívásait megjelenítő társadalmi igényeket, ezzel a társadalmi kohéziót, a közösségi szolidaritás megerősítését szolgálva.

A 2010-ben hivatalba lépő kormány oktatáspolitikája a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott közműveltségi tartalmak révén kívánta biztosítani minden állampolgár jogát a lehető legszélesebb körű műveltség megszerzésére. A koncepció arra a feltételezésre épült: *„ahhoz, hogy egy társadalom tagjai egymással szót értsenek, szükséges, hogy létezzék olyan közös műveltséganyag (közműveltség), amelynek ismerete minden felnőtt állampolgárról feltételezhető. Ez az a "közös nyelv", amelyen a nemzedékek közötti párbeszéd a kölcsönös megértés és tisztelet jegyében folytatható”*.³ Ezért rögzítette azokat a tartalmi elemeket, fejlesztendő kompetenciákat és kialakítandó attitűdöket, amelyek révén a felnövekvő nemzedékek számára kulturális örökségük hozzáférhetővé válik. Az állam ezzel kívánja garantálni azt, hogy a NAT-ban megfogalmazott tartalmak az iskoláztatás során minden diákhoz eljussanak. (Ami persze nem azt jelenti, hogy ezeket a tartalmakat minden diák teljes mélységében tudni fogja, de azt igen, hogy az iskolarendszer formális keretek között biztosítja ezek tanítását.) A dokumentum közműveltség fogalmát a következőképpen értelmezte: a közösség bármely tagja számára elérhető, megőrzött, megosztható és gyarapítható tudáskészlet, amely a közös kultúra, élet- és viselkedésformák értelmezéséhez, a társas világban való részvételhez hozzáférést, megújulni kész ismereteket és készségeket biztosít, összhangban a közoktatás közszolgálati szerepével. A dokumentumban a közműveltségi elemek közlése nem lezárt rendszerként jelent meg, hanem rugalmasan és több irányba tovább fejleszthetően, így magában hordozta az újabb és újabb kifejtési szintek, részletezések kerettantervi lehetőségét, beleértve az eltérő iskolatípusokból, tantervi programokból adódó különbségek lehetővé tételét. Szerkezetük egyfajta spirális felépítést

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

követett, azaz az egyes iskolai fokozatokon ismétlődő szempontok szerint spirálisan bővülő elemeket tartalmazott. Az elérhető, elsajátítható tudás így nem lezárt rendszerként jelent meg, s maga a tartalmi leírás felépítése sem a tanórai feldolgozás sorrendjét és szintezését jelenítette meg.

A korábbi NAT-okból már ismerős tíz műveltségi területi felosztás változatlan maradt, szerkezetük, tartalmuk kiegészült a közműveltségi tartalmakkal, mégpedig három képzési szinten (1–4. évfolyam; 5–8. évfolyam; 9–12. évfolyam).

A közműveltségi tartalmakkal kiegészített műveltségi területek anyagában megfogalmazódó célok között hangsúlyosan szerepelt a tevékenykedtetés (cselekvő részvétel) (kísérlet, megfigyelés) középpontba állítása; az informatika alkalmazása; a szociális kompetenciák sokirányú fejlesztése; a közösségi élethez, a munka világába való belépéshez szükséges képességek és ismeretek elsajátítása; az egészséges életmód kialakítása; az aktív részvétel, az öntevékenység és a kreativitás biztosítása, továbbá a médiumok alkotó használata.

A NAT 2012 készítésének történetéből

A NAT megújításának munkálatai 2010 augusztusában Piliscsabán kezdődtek, amikor egy héten át egy körülbelül 40 fős csoport tagjai beszélgettek arról, hogyan, miként lehet a Nemzeti alaptantervet megújítani, értékközvetítő módon kiegészítve közismereti tartalmakkal. 2010 decemberében az oktatási államtitkárság bízta meg a kilencfős NAT-bizottságot – melynek elnöke Kaposi József, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (továbbiakban OFI) megbízott, majd kinevezett főigazgatója, tagjai Aczél Petra Katalin, habil. egyetemi docens; Bagdy Emőke, egyetemi tanár; Dobos Krisztina†, egyetemi oktató, középiskolai igazgatóhelyettes; Gloviczki Zoltán, egyetemi oktató, középiskolai vezető tanár, közoktatási helyettes államtitkár; Horváth Zsuzsanna, tudományos főmunkatárs (OFI); Kertész János, egyetemi tanár, akadémikus; Körösiné Merkl Hilda, egyetemi adjunktus, középiskolai tanár, intézményvezető; Lányi András, egyetemi docens, filozófus, író – azzal a feladattal, hogy szakmailag irányítsa a munkálatokat és meghatározza a készítendő új dokumentum főbb paramétereit. Szintén az oktatási államtitkárság bízta meg a műveltségterületi bizottságok elnökeit, majd az elnökök tettek javaslatot azokra a tagokra, akik részt vettek a munkában. Ezek hat-nyolc tagú bizottságok voltak. Ezzel párhuzamosan kinevezték az alapfokú, a középfokú, a szakiskolai és a sajátos nevelési bizottságok vezetőit, akik folyamatosan kontrollálták, hogy az elkészült szakmai anyagok miként töltik be az adott iskolafokozatnak megfelelő szerepüket. 2011 őszén hívta életre az oktatási államtitkárság a Védnöki Testületet, melynek tagjai (Berecz András ének- és mesemondó; Csépe Valéria pszichológus, akadémikus; Finta József építészmérnök, akadémikus; Gombocz János egyetemi tanár; Hámori József agykutató, akadémikus; Jelenits István teológus, író és tanár; Jókai Anna író; Orosz István grafikus, akadémikus; Pakucs János villamosmérnök, közgazdász; Sebő Ferenc népzeneész) a magyar szellemi élet kiválóságai közé tartoztak. Ők kísérték figyelemmel azt, hogy az elkészült dokumentum tükrözi-e azt a szándékot, hogy új szemléletű, az értékelvű és nevelésközpontú pedagógia jelenjen meg a Nemzeti alaptantervben és a későbbiekben az iskolákban. A Védnöki Testület 2012. május 3-i záróülésén egy, a NAT-ot támogató nyilatkozatot fogadott el, melynek szövege szerint: „A Testület tagjai a formálódó anyagot több alkalommal megvitatták, és annak végleges

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

formáját (melyben a szerzők a Testület észrevételeit messzemenően figyelembe vették) elfogadták. A Testület egyetért azzal, hogy az új Nemzeti alaptanterv megfelelő választ ad a XXI. század igényeire és helyesli, hogy az alaptantervben megjelenjenek közműveltségi tartalmak. A Testület támogatja az új alaptanterv szellemiségét, az értékalapú oktatást, és javasolja az új Nemzeti alaptanterv elfogadását.”

A NAT-bizottság iránymutatásai nyomán 2011 őszére készült el a NAT új változata, amely számos munkabizottság közös tevékenységének eredménye volt. 2011 őszén fogadta el a kormányzat a nemzeti köznevelésről szóló új törvényt, amely a megváltozott oktatáspolitikai szándékoknak megfelelően definiálta a NAT funkcióit, és jogszabályban rögzítette az általános iskolában a kötelező hittan/erkölcstan oktatását.

A társadalmi vita

2011 decemberében és 2012 kora tavaszán indult meg az új NAT-változat közigazgatási egyeztetése, amelynek során számos oktatáspolitikai és szakmai szervezet fejtette ki a véleményét és tett korrekciós javaslatokat. **2012 februárjában a Nemzeti alaptanterv OFI-honlapon közzétett anyagához kapcsolódóan 648 személy 1651 észrevételt tett (ebből 1055 érkezett a tényleges szövegtervezethez), de az online véleményezés mellett számos egyéb csatornán is érkeztek vélemények, javaslatok.** A műveltségterületek közül a *Magyar nyelv és irodalom* (a szakmai műhely vezetője Sályiné Pásztor Judit, tagjai: Bocsák Istvánné, Osztovics Szabolcs, Őze Sándorné, Pelczer Katalin, Péterffy Balázs, Túriné Raátz Judit) *közműveltségi tartalmai, különösen a vitaanyagban megjelölt szerzők és olvasmányok bizonyultak megosztó jellegűnek.* Az *Ember és társadalom műveltségterület* (a szakmai műhely vezetője: Szabó Márta Mária, tagjai: Asztalos Éva, Hermann Róbert, Horváth Péter, Katona András, Lányi András, Jakab György, Lieb Marianna, Makay Mariann) tekintetében leginkább társadalmi, állampolgári ismeretek hangsúlyosságát és a pénzügyi, gazdasági, munkavállalói ismeretek beépítését, valamint a történelem tantárgy közműveltségi tartalmainak mennyiségét (különösképpen a kronologikus témáknál) érte kritika. Mindkét műveltségterület tekintetében élénk társadalmi vita folyt a munkaanyagról – különösképpen a szakmai szervezetek mutattak aktivitást –, ami jól mutatja a területek kiemelt jelentőségét.

Ebben a folyamatban kiemelkedő szerepet kapott a Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozata, amely ekkortájt jött létre 13 zsidó szakmai szervezet együttműködése révén. Vezetője és szóvivője Olti Ferenc lett, aki innentől kezdve a zsidó szervezetek hivatalos képviselőjeként koordinálta a NAT, majd a kerettantervek jóváhagyási folyamatához kapcsolódó szakmai véleményezést. A rendszeres egyeztetések során a ZSKK oldalán kialakult és stabilizálódott szakértői csoport: Gerő András történész, Olti Ferenc mérnök, Hosszú Gyula tanár, Komoróczy Géza professzor, Szunyogh Szabolcs író, publicista, Forgács Éva tanár, Szőnyi Andrea tanár, Pécsi Katalin tanár, Lantos Árpád tanár, Szalai Kálmán közgazdász részvételével.

Következő számunkban további összefoglalást adunk közre az oktatási kormányzat és a ZSKK együttműködéséről a NAT-ra épülő kerettantervek, a kerettantervekre épülő új tankönyvek és az érettségi követelmények kidolgozása tekintetében.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Községi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A közölt dokumentumok:

- I. A ZSKK általános véleménye a NAT módosításról és konkrét kiegészítési javaslatai.
- II. Emlékeztető a 2012. áprilisi egyeztetésről.
 1. melléklet: Dokumentum a szervezetek kéréseiről és azok megvalósulásának szintjeiről
 2. melléklet: Tételmondat javaslatok a hazai zsidó szervezetektől a köznevelés rendszerében megjelenítendő tartalmakról

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

I. A ZSKK általános véleménye a NAT módosításról és konkrét kiegészítési javaslatok a NAT módosítására (2012. március)

Tisztelt NAT-Bizottság!

Az új NAT tervezet megítélésünk szerint nagyon sok jó és pozitív elemet tartalmaz. A mi tapasztalatunk szerint ugyanakkor olyan mértékű a mai ifjúság történelmi tájékozatlansága, hogy a kirekesztő, szélsőséges, xenophób nézetek ellen védtelenek, immunitásuk rendkívül alacsony. A készülő tantervekben ezért megítélésünk szerint be kell mutatni mindazokat a történelmi folyamatokat, amelyek a holokauszthoz vezettek, annak érdekében, hogy az ordas eszmékkel szemben a tanulók fel legyenek vértézve, és *ne legyenek felhasználhatók egy újabb politikai kirekesztő mozgalom számára*. Úgy gondoljuk azonban, sem a zsidóság, sem más etnikumok esetében nem lehet az etnikum bemutatását egyetlen történelmi eseményhez kötni, mert így a kép féloldalas lesz. A zsidóság esetében kifejezetten szükségesnek tartjuk, hogy minden olyan tantárgy tanítása során, ahol erre mód nyílik, *mutassuk be a zsidóság hozzájárulását a magyar nemzet gazdasági, kulturális, etikai felemelkedéséhez*, illetve az egyetemes emberi civilizáció kibontakoztatásához.

Kifejezetten fontosnak tartjuk, hogy mind az általános iskolából, mind a középiskolából csak olyan végzős diákok kerülhessenek ki, akik tisztában vannak azzal, hogy Magyarország *közös hazánk*, eredményeit az itt élő különböző etnikumú és vallású magyar emberek közös munkával, közös küzdelemmel érték el. Ebben a közös munkában nagyon nagy feladatot vállalt a zsidóság, mint a világ más országaiban is, a civilizációs törekvéseket segítve az ipar, a tudomány, a művészet vagy az irodalom területén.

Hiszünk abban, hogy ez a tudás hozzásegíti a felnövekvő generációt a realisabb világszemlélethez, a sikeresebb, szolidárisabb, elfogadóbb, harmonikusabb életvitel kialakításához. Úgy gondoljuk ezért, az együtt élő kultúrák értékeinek bemutatása *elsősorban nemzeti érdek*, s ugyanakkor európaiságunk, humanizmusunk egyik legfontosabb bázisa. E tekintetben azért kiemelten fontos a zsidóság magyarországi és nemzetközi történetének ismertetése, etikájának, kultúrájának a bemutatása, mert a civilizációellenes, rasszista, kirekesztő törekvések céltáblája elsősorban a zsidóság.

Konkrét javaslatunkat az új NAT „Magyar nyelv és irodalom” valamint az „Ember és társadalom” című fejezeteihez kapcsolódóan tettük meg oly módon, hogy a *betoldásra javasolt szöveget kurziváltuk, aláhúztuk, nagyobb betűből és más színnel írtuk*.

A javaslat aláírói felajánlják segítségüket a kerettantervek konkrét elkészítéséhez, illetve tanári segédanyagok, továbbképzési és tanárképzési szakanyagok elkészítéséhez is.

A NAT tervezet zsidó szempontból való véleményezését és a mellékelt szakmai javaslatot készítő szakértői munkabizottság tagjai: *Balázs Gábor* – egyetemi oktató, *Bodnár Dániel* – eszmetörténész, *György Gábor* – jogász-újságíró, *Hosszú Gyula* – tanár, *Mezei Zoltán* – író-történész, *Szunyogh Szabolcs* – történész-újságíró.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

Budapest, 2012. március 3.

Az előterjesztő zsidó egyházak és szervezetek nevében:

Dr. Olti Ferenc

Koordinátor

Az előterjesztő szervezetek:

- Magyarországi Autonóm Ortodox Hitközség, *Balázs Gábor* Elöljáró;
- Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség, *Köves Slórá* vezető rabbi;
- Budapesti Zsidó Hitközség Frankel Leó utcai Zsinagógai Körzet, *Verő Tamás* főrabbi;
- BZSH BétSalom zsinagóga *Radnóti Zoltán* rabbi és *Heisler András* a MAZSIHISZ korábbi elnöke;
- SzimSalom Progresszív Zsidó Hitközség;
- Magyarországi Cionista Szövetség, *Dr. Kardi Judit* elnök;
- Magyar Zsidó Kulturális Egyesület, *Kirschner Péter* elnök
- B'naiB'rith Budapesti Szervezete, *Vadász Magda* elnök;
- Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány, *Szabó György* mb. elnök;
- Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola;
- BétMenachem Oktatási Központ, *Betseva Oberlander* igazgató;
- HAVER Alapítvány, Kuratórium;
- JMPoint a Zsidó Közösségért Közhasznú Alapítvány, *Kürti Csaba* igazgató;
- Bálint Ház, *Fritz Zsuzsa* igazgató;
- MAZSIHISZ, Heisler András elnök.

(Csatlakozási sorrend)

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

VÁLTOZTATÁSI, KIEGÉSZÍTÉSI JAVASLATOK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Közműveltségi tartalmak

5-8. évfolyam

4.4. Szépirodalmi művek, részletek szöveghű felidézése

teljes művek:

- Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Radnóti Miklós művei; Arany János egy balladája, Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*; Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*; Kölcsey Ferenc: *Hymnus, Huszt*, Petőfi Sándor: *Az Alföld, Nemzeti dal*; Vörösmarty Mihály: *Szózat*; Weöres Sándor egy költeménye;

– két kortárs szerző néhány költeménye.

– *részletek*:

- Arany János: *Toldi*, Petőfi Sándor: *János vitéz*, egy drámarészlet, egy népballada (részlet), prózai szövegek részletei.
- [Az urbánis-népies vonulat megismertetése. Nyugat és körének \(Galilei-kör, XX. Század\) bemutatása.](#)

6.6. Szerzők és művek

epika:

- magyar népmesék, népballadák, műmesék, más népek meséi; mondák, mitológiai történetek, bibliai történetek; Arany János: *A walesi bárdok, Rege a csodaszarvasról, Toldi* és még két mű; Fazekas Mihály: *Lúdas Matyi*; Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*; Jókai Mór: *A kőszívű ember fiai* vagy egy másik regénye; Karinthy Frigyes: *Tanár úr kérem* (részletek); Kosztolányi Dezső két-három novellája; Mikszáth Kálmán két-három műve; Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*; Móricz Zsigmond két műve, Örkény István egy-két novellája, Petőfi Sándor: *János vitéz*;
- egy XX. századi magyar ifjúsági regény és egy-két regényrészlet (Csukás István, Fekete István, Gion Nándor, Lázár Ervin, Mátyás Iván, Móra Ferenc, Szabó Magda, Tamási Áron műveiből);
- két-három magyar kortárs szépprózai alkotás; alkotás [\(Kertész Imre \(Sorstalanság, Kudarca\).](#)
- egy-két ifjúsági regény és egy-két regényrészlet a világirodalomból.

6.4. Szerzők és művek

Magyar irodalom

epika:

- Arany János: *Híd-avatás, Szondi két apródja* és még két balladája, *Toldi estéje*; Babits Mihály: *Jónás könyve; Halotti beszéd és könyörgés*; Jókai Mór: *Az arany ember* vagy egy másik regénye; Kosztolányi Dezső egy regénye és két novellája, Krúdy Gyula egy novellája, Márai Sándor egy művéből részletek, Mikes Kelemen: *Törökországi levelek* két részlete; Mikszáth Kálmán egy regénye és két novellája, Móricz Zsigmond egy regénye és két novellája, Örkény István két novellája, Petőfi Sándor egy epikai alkotása, Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem* két részlete;

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- három XX. századi szépprózai alkotás (Gion Nándor, Kaffka Margit, Karinthy Frigyes, Mészöly Miklós, Németh László, Ottlik Géza, Tamási Áron, Szabó Magda, Sánta Ferenc, Sütő András, Tersánszky Józsi Jenő műveiből); [Kertész Imre \(Sorstalanság, Kudarc\)](#)
- három kortárs szépprózai alkotás.

Világirodalom

epika:

- mitológiai és bibliai történetek; [Az Ószövetség bemutatása, különös tekintettel József és testvéreinek történetére, Mózes törvényeire \(Tízparancsolat\), Dávid király történetére, a prófétákra és a zsoltárokra](#); Boccaccio egy novellája, Cervantes: *Don Quijote* (részlet); Dante: *Isteni színjáték* (részletek); Homérosz: *Iliász, Odüsszeia* (részletek); egy epikai alkotás a XVIII. század irodalmából (Goethe, Swift, Voltaire), két nagyepikai alkotás és két elbeszélés a XIX. század világirodalmából (Balzac, , Emily Brontë, Csehov, Dickens Dosztojevskij, Flaubert, Gogol, Victor Hugo, Puskin: Jevgenyij Anyegin, Stendhal, Lev Tolsztoj műveiből);
- két XX. századi szépprózai alkotás (Borges, Bulgakov, Camus, Faulkner, GarciaMarquez, Hrabal, Kafka, Thomas Mann, Orwell, Szolzsenyicin, [Isaac Bashevis Singer, Elie Wiesel, Bernard Malamud, Primo Levi](#) műveiből);
- egy kortárs szerző műve.

EMBER ÉS TÁRSADALOM

Alapelvek, célok

Az Ember és társadalom műveltségi terület középpontjában az ember világa áll. Fő területei: történelem; erkölcstan, etika; hon- és népismeret; társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, filozófia. Az Ember és társadalom műveltségterület tartalmainak elsajátítása szervesen összekapcsolódik az *anyanyelvi kommunikáció, a digitális kompetencia, a hatékony önálló tanulás, a szociális és állampolgári kulcskompetencia* fejlesztésével.

A fejlesztési területek közül az önismereti és társas kapcsolati kultúra, a nemzeti öntudat, a hazafias nevelés, az egyetemes kultúra tisztelgetése, az aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, a gazdasági és pénzügyi nevelés, a tanulás tanulása, valamint a testi és lelki egészség céljai kapcsolódnak szorosabban a műveltségi területhez.

Az Ember és társadalom műveltségi terület további *kiemelt fejlesztési feladatai*:

- a személyiségi és emberi jogok tisztelgetése, az erkölcsi értékekre nevelés;
- a nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése;
- a történelmi megismerés eszközeinek, módszereinek kialakítása és fejlesztése;
- a történelmi gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése;
- a társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása,
- a társadalmi, gazdasági problémák iránti érzékenység megteremtése;
- a környezetért és fenntarthatóságért érzett felelősség kialakítása;
- más kultúrák megismerése és elfogadása; [különös tekintettel – a Kárpát-medencében együttélő népek, etnikumok, vallások megismertetése](#);
- a demokratikus intézményrendszer;

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- a demokratikus intézményrendszer működésének megértése;
- az egyenlő bánásmóddal és esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismeretek és képességek fejlesztése;
- a magyar nemzetiségek kultúrájának, alapvető történetének megismerése.

Ezek a kiemelt fejlesztési feladatok az ismeretátadás, a képességfejlesztés és a normaközvetítés egyensúlyát biztosítva érhetők el.

Kiemelt fejlesztési területek

Történelem: A történelem tanulása elősegíti a nemzeti és az európai identitástudat kialakulását, a szűkebb és a tágabb közösségekhez – a lakóhelyhez, a nemzethez, Európához, az emberiséghez – tartozás személyes megélését. A történelem tantárgy oktatásának feladata, hogy a történelmi műveltség elsajátítása elvezessen a közösséghez tartozás értelmének felismeréséhez. A történelmi műveltség magában foglalja a magyar nép, a nemzet, a történelem során kialakult civilizációk közös emlékezetének megismerését és megbecsülését, a folyamatosan bővülő, megújuló, formálódó kulturális tájékozódás képességét is. Ezért ismeretekkel kell rendelkezünk az emberi közösség által a múltban létrehozott szellemi javokról, a közösség kulturális életének jelenségei közötti kapcsolatokról, az ember gondolkodását meghatározó értékekről, eszmékről, mitológiákról, legendákról, hitekről, hiedelmekről, ezek eredetéről, kialakulásuk okairól, történetéről.

Történelmi tanulmányaik eredményeként a tanulók képesek értékelni, tisztelni szűkebb közösségük, nemzetük, Európa és az emberiség kulturális javait. Miközben büszkék lehetnek saját közösségük kulturális teljesítményére, nyitottá válhatnak más kultúrák javainak tiszteletére, megbecsülésére, befogadására. Más kultúrák értékeinek, a magyar és az európai történelem világtörténelmi kapcsolódásainak megismerése, a történelmi tanulmányok világtörténelmi dimenzióba helyezése az egyetemes emberi identitást formálja, erősíti. Ezért fontos, hogy a történelmi múlttal való találkozás és a történelemből fakadó tanulságok feldolgozása a tanulók számára személyes élmény legyen. Különösen nagy hangsúlyt fektet a magyar középiskolai történelemoktatás a hazánkban élő etnikumok és vallások történetének élményszerű megismertetésére. A történelem problémaközpontú megközelítése az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztésének és a pozitív énkép kialakításának lehetőségét is biztosítja a tanulóknak.

A tanítás meghatározó célja olyan differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, amelynek keretében a tanulók képesek a múlt-jelen-jövő hármis dimenziójában az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásra, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történelmi probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazására. A felkészítés további célja, hogy a tanulók felismerjék és megértsék, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők – különös tekintettel – a Kárpát-medencében együttélő népek, etnikumok, vallások megismertetése. Mindehhez nélkülözhetetlen a történelmi megismerést és értelmezést elősegítő kulcsfogalmak használata.

A 1–4. évfolyamokon a műveltségterület egyes tartalmait olvasmányok, tevékenységek révén dolgozzák fel. A tanulók ebben a képzési szakaszban a történelmi látásmód alapelemeit (időbeliség, helyszín, szereplők) sajátíthatják el a személyes, családi történelem, valamint a magyar történelem jelentős eseményeinek, szereplőinek megismerésén keresztül.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

Az 5–8. évfolyamokon a tananyag feldolgozásának alapelve a történetek elbeszélésén, megjelenítésén alapuló és tevékenység-központú történelemtanítás, amelynek egyik eszköze a jelentős történelmi személyiségek bemutatása. Fontos szempont a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális, vallási értékeinek megismertetése, valamint az, hogy a diákok megismerjék a történelmi múltat feldolgozók (történész, régész, nyelvész) munkájának alapelemeit. Ezt támogatja a múzeumok (közgyűjtemények) látogatása, rendeltetésének, szerepének ismerete. A képzési szakasz második felében a történelmi gondolkodás továbbfejlesztése áll a középpontban, a történelmi dokumentumok feldolgozása pedig a társadalmi és állampolgári normák elsajátítására is irányul. [A magyar történelemoktatás egyik legfontosabb feladata a hazánkban élő etnikumok és vallások történetének megismertetése.](#)

A 9–12. évfolyamokon a tanítás a forrás- és tevékenység-központú tananyag-feldolgozásra épül. Ennek keretében a diákoknak meg kell ismerkedniük a történelmi múlt különböző forrásainak (szöveges, képi, audiovizuális) általános jellemzőivel, feldolgozási szempontjaival, továbbá képessé kell válniuk arra, hogy a különböző típusú forrásokban meglássák az azt létrehozó szerzők nézőpontját. Kiemelt szerepe van a problémaközpontú és elemző tanításnak is, amely segít a történelmi helyzetek megértésében, illetve a mában felmerülő problémák, jelenségek történelmi gyökereinek megértésében.

A társadalomismeret és az állampolgári ismeretek tartalmainak feldolgozása alapot ad a tudatos részvételhez a közéletben, és a kulcskompetenciák kialakításán keresztül erősíti a demokrácia értékeinek (többek között a jogállamiság, részvétel a döntéshozatalban, a társadalmi igazságosság, az önrendelkezés, a szolidaritás, [a tolerancia](#)) tiszteletét.

A történelmi tájékozódás keretét biztosító tudásháló kialakításakor elválaszthatatlan egymástól

- a történelmi-kulturális műveltséganyag közvetítése;
- a kiemelt fejlesztési feladatok teljesítése;
- a történelmi folyamatok, események, jelenségek megismerése;
- a történelmi tanulás (térbeli, időbeli, ok-okozati gondolkodás) képességének fejlesztése és
- végső soron a történelmi tudat formálódásának elősegítése.

Az ún. történelmi gondolkodás azt jelenti, hogy a tanulók képesek

- a történelmi jelenségeket megérteni;
- az eseményekről kialakított nézőpontok közötti különbségeket felismerni (multiperspektivitás);
- belátni, hogy az események irányítói és átélői előtt számos tény és folyamat rejtve maradt;
- elfogadni, hogy az eseményeket egymástól eltérő módon is lehet magyarázni, valamint ezen eltérő magyarázatok okait felismerni és megérteni;
- a változás, az állandóság, és a folyamatosság jelentőségét felismerni;
- a tanult történelmi jelenségeket saját élethelyzetüktől elvonatkoztatottan szemlélni, azzal nem egyező értelmezési keretbe helyezni;
- belátni, hogy az ember (az emberi együttélés formái, intézményei) és minden, amit az ember alkot, időben létezik, múltja, jelene, jövője, okai, következményei vannak, melyek változhatnak;

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- *a magyar középiskolai történelemoktatás során a hazánkban élő etnikumok és vallások történetének élményszerű megismerése nélkülözhetetlen az együttélés kultúrájának kialakításához.*

Erkölcstan, etika: Az erkölcsi nevelés a minden emberben jelenlévő erkölcsi érzék kiművelését jelenti; nem egyik vagy másik tantárgy feladata. Az iskolai környezetnek, a pedagógus példájának, az osztályközösség életének a maga egészében van erkölcsi jelentősége. Az etika oktatása úgy épül az erkölcsi nevelés rendszerébe, hogy feltárja és fogalmilag megragadhatóvá teszi azokat az értékeket, amelyeken a társadalmi együttélés bevett normái alapulnak. A helyes magatartás és a jó döntés elveiről kialakított álláspontok párbeszéde végigkíséri a civilizáció történetét. Az erkölcstan, etika műveltségterület feladata, hogy megismertessen ezzel a hagyománnyal. Nem kész válaszokat kínál, hanem a kérdések felismerésére és értelmezésére törekszik. Feladata, hogy a morális helytállás értelmének sokoldalú megvilágításával elmélyítse a tanulók önismeretét, segítsen különbséget tenni jó és rossz döntés között, eligazodni az emberi kapcsolatok bonyolult világában. *Különösen nagy hangsúlyt fektet az etika a multikulturális társadalomban nélkülözhetetlen tolerancia képességének kifejelesztésére, más kultúrák megismerésére és értékeinek elfogadására. Magyarországon kiemelten fontos a hazánkban élő etnikumok és vallások megismerése.* Fejleszti a tanulók problémaérzékenységét, erősíti becsület- és igazságérzetüket, és megtanít a lelkiismeretünket nyugtalanító erkölcsi dilemmák tudatosítására, elfogulatlan vizsgálatára, szabatos kifejezésére.

Hon- és népismeret: A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. *Nem korlátozható azonban a hon- és népismeret tárgyköre nemzeti kultúránkra, hiszen Magyarországon egyenrangú állampolgárként élnek más identitással is rendelkező emberek. Szükséges a hazánkban élő különböző gyökerű – így kiemelten a német, a zsidó, a szlovák, az ukrán, a szerb, a horvát és a roma – közösségek kultúrájának a bemutatása.*

Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti az egyéni, családi, közösségi, nemzeti identitástudat és történelmi tudat kialakítását.

Tudatosítja a tanulóknál, hogy saját hagyományaik, nemzeti értékeik megismerése, elsajátítása után válhatnak nyitottá a velünk élő nemzetiségek, a szomszéd és a rokon népek, a világ többi népének kultúrája, az egyetemes értékek iránt.

A hon- és népismeret megalapozza és áthatja a különböző műveltségi területeket. Szabadon választható, önálló tárgyként, rendszerezett ismeretanyagként pedig lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékein keresztül a saját és a különböző kultúrák, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek: Ennek az ismeretkörnek az a legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira, és komplex módon segítse őket a társadalmi viszonyok közötti eligazodásban, a felnőtté válásban. Célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaságtudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában. Feladata olyan alapvető ismeretek feldolgozása, amelyek nélkülözhetetlenek a cselekvő, felelősségteljes állampolgári létezéshez, a gazdasági folyamatok megértéséhez, illetve az e folyamatokban rejlő lehetőségek és veszélyek felismeréséhez. A tartalmak feldolgozása olyan személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

alkalmazását teszi szükségessé, amelyek megalapozzák és fejlesztik a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, és erősíthetik döntési- és problémamegoldó készségeiket, empátiájukat, toleranciájukat, valamint hozzájárulnak a társadalmi szolidaritás kialakulásához.

Filozófia: A filozófiai tanulmányok célja az emberi lét értelmével, a tudás mibenlétével kapcsolatos legáltalánosabb kérdések felvetése, megvitatása, valamint a filozófiai eszmék történetének és legnagyobb alakjainak a megismerése. A különböző korok és kultúrák filozófiai szövegeinek tanulmányozása elősegíti a kritikai gondolkodást, a problémaérzékenység fejlesztését, az önálló véleményalkotást és más gondolkodásmódok megértésének képességét. A filozófiai rendszerek azokat a legáltalánosabb fogalmi kereteket kínálják, amelyek között tapasztalataink világát, mint összefüggő egységes egészet vagyunk képesek végiggondolni. A filozófia segíthet a tájékozódásban, világképünk megteremtésében, az információözon célszerű szelektálásában és felhasználásában.

A filozófiai tartalmak feldolgozása többféle módon történhet, így lehet például kultúrtörténeti súlypontú, az interdiszciplinaritást hangsúlyozó, kronologikus, problémacentrikus felépítésű, vagy a filozófiai diszciplínák felől közelítő tematikus szerkezetű.

Közműveltségi tartalmak

1. TÖRTÉNELEM

Különösen fontosnak tartjuk az egyetemes és a magyar kultúra és történelem integráns részét alkotó zsidóság bemutatását, mert a zsidó vallás és kultúra különleges értékeket hordoz. A szétszórattott népek közül egyedül maradt fenn évezredek át. Az üldöztetések és a megkülönböztetés ellenére jelentősen járult hozzá a felvilágosult, fejlett világ kulturális, etikai, tudományos és gazdasági alapjainak megteremtéséhez.

1–4. évfolyam

1. A családi élet eseményei (születés, esküvő stb.).
2. Szülők, nagyszülők gyermekkor, életmódja, tárgyi világa.
3. A múlt emlékei környezetünkben (múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek; tárgyak, fotók, egyéb dokumentumok; szokások).
4. Nemzeti ünnepeink, jelképeink.
5. Mondák a honfoglalásról, államalapításról.
6. A középkori és újkori magyar történelem alakjai, női és férfi életutak.
7. A török elleni harcok: Hunyadiak, végváriak.
8. Kurucok és labancok.
9. A reformkor, a forradalom és szabadságharc kiemelkedő alakjai.
10. Gyermekalakok és gyermekorsók a XX. században.
11. Embermentők a 20. században, *beleértve a zsidóság rövid történetét, üldöztetését és az Igaz Embereket.*
12. 1956 nevezetes alakjai.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

5–8. évfolyam

Ismétlődő, illetve hosszszetszeti témák:

- család és lakóhely;
- hétköznapok, ünnepek;
- gyermekek nevelése és oktatása;
- nők és férfiak életmódja;
- szegények és gazdagok világa;
- falvak és városok;
- közlekedés, úthálózat, hírközlés;
- betegségek, járványok;
- öltözködés, divat;
- békék, háborúk és hadviselés;
- erőforrások, termelési kultúrák;
- környezet, környezet-átalakítás;
- felfedezők és feltalálók.

1. Az őskor és az ókori Kelet

- 1.1. Az őskori ember világa.
- 1.2. Az ókori Egyiptom anyagi és szellemi kultúrája.
- 1.3. Ószövetségi történetek.
- 1.4. Ókori keleti örökségünk (időszámítás, írás, tudományos ismeretek, vallások, építmények).

2. Az antikvitás

- 2.1. Az ókori görögök: istenek, hősök, tudósok, művészek és az olimpia.
- 2.2. Az athéni demokrácia és a görög–perzsa háborúk.
- 2.3. Az ókori Róma alapítása.
- 2.4. Hadvezérek, csaták, uralkodók az ókori Rómában. [A zsidóság jelenléte a Kárpát medencében a Római korban.](#)
- 2.5. Újszövetségi történetek.

3. A középkori Európa

- 3.1. A nyugati és a keleti keresztény államiság főbb jellemzői.
- 3.2. Az iszlám vallás, az arab hódítás és kulturális hagyatéka.
- 3.3. A középkori élet színterei és szereplői (uradalmak, kolostorok, városok, egyetemek).
- 3.4. A lovagi életmód és a keresztes hadjáratok.
- [3.5. A középkori antijudaizmus, kirekesztés, gettósítás, kiűzetés és következményei a kirekesztett kisebbség és a kirekesztő többség körében.](#)

4. A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába

- 4.1. Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról. [A zsidóság hatása a magyar népre a honfoglalás előtt és után, különös tekintettel a Kazár birodalomra.](#)
- 4.2. Az államalapítás: Géza és Szent István.
- 4.3. Az Árpád-ház uralkodói, szentjei.
- 4.4. Nagy Lajos, a hódító és törvényhozó.
- 4.5. Hunyadi János a török ellenes küzdelmek élén.
- 4.6. Hunyadi Mátyás portréja.
- 4.7. A mohácsi csata és következményei.
- [4.7. A zsidó és német polgárság szerepe a középkori magyar állam felvirágoztatásában.](#)

5. A világ és Európa a kora újkorban

- 5.1. A nagy földrajzi felfedezések.
- 5.2. Vallási újítók (reformáció és katolikus megújulás).
- 5.3. Fényes uralkodói udvarok.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- 5.4. Az alkotmányos királyság létrejötte Angliában.
- 5.5. A felvilágosult gondolkodók.
- 5.6. Az észak-amerikai gyarmatok függetlenségi harca.
- 5.7. Az európai hatalmak és a gyarmatok.

6. Magyarország a XVII–XVIII. században

- 6.1. Végvári küzdelmek.
- 6.2. Bocskai István és a hajdúk.
- 6.3. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Bethlen Gábor idején.
- 6.4. Zrínyi Miklós, a hadvezér.
- 6.5. A Rákóczi-szabadságharc kiemelkedő személyiségei, céljai.
- 6.6. Magyarország újjáépítése a Habsburg Birodalomban. Nemzetiségi viszonyok.
- 6.7. Magyarország új etnikai térképe. A német és zsidó etnikum szerepe az ország újjáépítésében.

7. A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

- 7.1. A francia forradalom vívmányai és árnyoldalai.
- 7.2. Napóleon fölemelkedése és bukása.
- 7.3. Az ipari forradalom találmányai.
- 7.4. A zsidó emancipáció Nyugat-Európában és az Amerikai Egyesült államokban.
- 7.4. A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth, Kölcsey, Wesselényi).
- 7.5. A forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai. A zsidók és németek szerepe a szabadságharcban.

8. A nemzetállamok kora

- 8.1. Az egységes német nemzetállam létrejötte.
- 8.2. Polgárháború az Egyesült Államokban.
- 8.3. A megtorlás és a kiegyezés Magyarországon.
- 8.4. A dualista Magyarország jelentős személyiségei.
- 8.5. Az Osztrák–Magyar Monarchia együtt élő népei.
- 8.6. Birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért, élet a gyarmatokon.

9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében

- 9.1. Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon.
- 9.2. Trianon és következményei.
- 9.3. A politikai antiszemitizmus térnyerése Magyarországon.
- 9.3. A nagy gazdasági világválság és következményei az Egyesült Államokban és Európában.
- 9.4. Diktatúrák és diktátorok Európában.
- 9.5. Politikus portrék a két világháború közötti Magyarországon.
- 9.6. A határon túli magyarság sorsa.
- 9.7. A második világháború jellemzői és következményei.
- 9.8. Magyarország a második világháborúban.
- 9.9. A holokauszt Európában és Magyarországon.

10. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében

- 10.1. A hidegháború: az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése.
- 10.2. A kettéosztott Európa.
- 10.3. Az arab–izraeli konfliktusok.
- 10.4. A szovjet megszállás és a kommunista diktatúra jellemzői Magyarországon.
- 10.5. 1956-os forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- 10.6. A Kádár-korszak jellemzői (a megtorlástól a rendszer bukásáig).
- 10.7. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon.
- 10.8. A határon túli magyarság sorsa.

11. A globalizálódó világ és Magyarország

- 11.1. Az Európai Unió létrejötte és az európai polgárok alapvető jogai.
- 11.2. A vasfüggöny lebontása és következményei a keleti blokk országaiban.
- 11.3. Globális problémák: urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás.
- 11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon.
- 11.5. A gazdasági élet területei és a munka világa.
- 11.6. A határon túli magyarság sorsa.
- 11.7. A magyarországi romák kultúrája, helyzetének változásai.
- 11.8. Kirekesztő, antiszemita, rasszista jelenségek a magyar sajtóban, médiában és közéletben.

9-12. évfolyam:

Ismétlődő, illetve hosszsmetszeti témák:

(lásd az 5–8. évfolyamnál, továbbá az alábbiak)

- államformák és államszervezet;
- birodalmak;
- a hatalommegosztás formái, szintjei;
- reform és kompromisszum;
- vallások, vallásújítók;
- a sajtó, a tömegtájékoztatás és a propaganda;
- politikai és katonai szövetségek;
- a földrajzi környezet szerepe;
- kisebbség-többség;
- világkép, eszmék, ideológiák;
- korok, korstílusok;
- önfeláldozó magatartásformák.

1. Az őskor és az ókori Kelet

- 1.1. Az őskori ember világa.
- 1.2. Anyagi és szellemi kultúra, vallás az ókori Kelet civilizációiban.

2. Az antikvitás

- 2.1. Hellász – a poliszok és a birodalom: Athén, Spárta, Nagy Sándor.
- 2.1. Az ókori Kelet világa, kiemelten Izrael története, a Biblia történetisége
- 2.2. Róma a köztársaságtól a császársáig. Pannónia. A zsidóság jelenléte a Kárpát medencében a Római korban.
- 2.3. Az antik kultúra öröksége, a filozófiai gondolkodás kezdetei.
- 2.4. A zsidó és a keresztény kultúra értékei, a kereszténység kezdetei és tanításai.
- 2.5. A népvándorlás és az antik civilizáció felbomlása.

3. A középkori Európa

- 3.1. A bizánci és a frank birodalmak, valamint a Német-római Birodalom jellemzői.
- 3.2. A hatalomgyakorlás, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői.
- 3.3. Vallási, egyházi ellentétek, hatalmi harcok, hódítások. A vallás és az egyház szerepe a középkori Európában.
- 3.3. A középkori antijudaizmus (inkvizíció, kiűzetés, gettósítás), a kirekesztés következményei, valamint a kirekesztés XX. századi pápai eltörlése.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- 3.4. Háborús konfliktusok és hatalmi törekvések Európában.
 - 3.5. Nyugat-Európa válsága, Közép- és Kelet-Európa megerősödő államai.
 - 3.6. Európa keresztény középkori öröksége. Világképek, korstílusok.
4. *A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába*
 - 4.1. Eredet, vándorlás, honfoglalás, államalapítás. *A zsidóság hatása a magyar népre a Honfoglalás előtt és után, különös tekintettel a Kazár birodalomra.*
 - 4.2. Hatalomgyakorlás, államszervezet, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői az Árpád-házi királyok idején.
 - 4.3. A Magyar Királyság mint európai középhatalom az Anjouk, Zsigmond és Mátyás korában.
 - 4.4. A magyar művelődés és kultúra feltárt emlékei.
 - 4.5. A török elleni harcok, a középkori magyar állam bukása.
4.5. A németek és a zsidók szerepe a középkori magyar polgárosodásban.
 5. *A világ és Európa a kora újkorban*
 - 5.1. Amerika ősi kultúrái, a földrajzi felfedezések és következményeik.
 - 5.2. Az atlanti hatalmak felemelkedése, az abszolutizmus, az angol polgárháború és következményei.
5.2. A zsidók kiűzése Hispániából és Portugáliából, a kiűzetés összefüggése a Spanyol Királyság nemzetközi tévesztésével.
 - 5.3. A reformáció, a katolikus megújulás és a felvilágosodás.
 - 5.4. Nagyhatalmi küzdelmek a XVII–XVIII. században, a felvilágosult abszolutizmus.
 - 5.5. Az Egyesült Államok létrejötte, alkotmánya.
 6. *Magyarország a XVII–XVIII. században*
 - 6.1. Küzdelmek, hétköznapok, kultúra a három részre szakadt Magyarországon.
 - 6.2. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc.
 - 6.3. Népesedési, társadalmi és gazdasági változások.
 - 6.4. A Magyar Királyság a XVIII. századi Habsburg Birodalomban, a felvilágosult abszolutizmus hazánkban.
6.5. Magyarország etnikai térképének megváltozása, a németek és zsidók szerepe az ipar, az orvoslás, a tudomány kibontakoztatásában.
 7. *A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon*
 - 7.1. A francia forradalom eszméi, irányzatai, vezetői és árnyoldalai.
 - 7.2. A napóleoni háborúk. Hatásuk Európára és Magyarországra.
 - 7.3. A XIX. század uralkodó eszméi.
 - 7.4. Az ipari forradalom és hatásai.
7.5. Az emancipáció Nagy Britanniában, Franciaországban, Németországban, az USA-ban.
 - 7.5.A reformkor fő kérdései, *fő vitatémái (jobbágyfelszabadítás, emancipáció, szabad sajtó)*, személyiségei, a nemzeti kultúra.
 - 7.6. Forradalom és szabadságharc Magyarországon. *A németek és zsidók részvétele a magyar szabadságharc oldalán.*
 8. *A nemzetállamok kora*
 - 8.1. Nemzetállamok kialakulása és felemelkedése Európában.
 - 8.2. A keleti kérdés.
 - 8.3. A nagy gyarmatbirodalmak, valamint Kína és Japán.
 - 8.4. Önkényuralom és kiegyezés Magyarországon.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- 8.5. A dualista állam.
- 8.6. A nemzetiségek helyzete. A zsidó-magyar együttélés.
- 8.7. A modernizáció Magyarországon.

9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében

- 9.1. Az első világháború és a háborút lezáró békék.
- 9.2. A háborús vereség következményei Magyarországon.
- 9.3. Trianon és hatásai. A határon túli magyarság sorsa. *A politikai antiszemitizmus hazai térnyerése, a numerus clausus és a zsidótörvények.*
- 9.4. A bolsevik ideológia és a kommunista diktatúra a Szovjetunióban.
- 9.5. A fasiszta ideológia és állam Olaszországban.
- 9.6. Az 1929–33-as világgazdasági válság és kezelése a nyugati demokráciákban.
- 9.7. A nemzetiszocialista ideológia és a náci diktatúra.
- 9.8. Magyarország konszolidációja és a revíziós külpolitika.
- 9.9. A második világháború fő hadszínterei, hadi és a diplomáciai eseményei.
- 9.10. Magyarország részvétele, veszteségei a második világháborúban.
- 9.11. Zsidóüldözés és népiirtás, a holokauszt.

10. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében

- 10.1. A kétpólusú világ és a fegyverkezési verseny.
- 10.2. A hidegháború fegyveres konfliktusai.
- 10.3. Integrációs törekvések a megosztott Európában, Nyugaton és Keleten.
- 10.4. A gyarmati rendszer felbomlása.
- 10.5. Magyarország a második világháború után: újjáépítés és a kommunista diktatúra kiépítése.
- 10.6. A Rákosi-korszak jellemzői (államosítás, pártállam, terror).
- 10.7. Pártállami fellépés az önszerveződő közösségek ellen, így kiemelten a katolikus, református, evangélikus és a zsidó egyházak ellen, az iskolák államosítása, a papok bebörtönzése.*
- 10.7. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A megtorlás.
- 10.8. A Kádár-rendszer kiépülése, konszolidációja, sajátosságai és válsága.
- 10.9. A demokratikus átalakulás és a piacgazdaság létrejötte.

11. A globalizálódó világ és Magyarország

- 11.1. Az Európai Unió története, alapelvei, intézményei.
- 11.2. A Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia felbomlása.
- 11.3. A tudományos-technikai forradalom, a jóléti társadalom, a globális problémák és a fenntarthatóság.
- 11.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon.
- 11.5. Demográfiai változások, népesedés, nemzetiségek, vallási kisebbségek Magyarországon.
- 11.6. A roma/cigány társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata.
- 11.7. A határon túli magyarság helyzete, magyarok a nagyvilágban.
- 11.7. A rasszista, kirekesztő törekvések a magyar sajtóban, médiában és a közéletben.*
- 11.8. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

2. ERKÖLCSTAN, ETIKA

1–4. évfolyam

Az erkölcsstan tantárgy anyagához 1-4. osztályban a NAT Magyar nyelv és irodalom, az Ember és társadalom, az Életvitel és gyakorlat, valamint a Művészetek műveltségterületek azon fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai irányadóak, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelő beszélgetési témákat, magatartásmintákat, életvezetési szokásokat közvetítenek.

5–8. évfolyam

1. Az emberi természet

- 1.1. Test és lélek.
- 1.2. Értelmelem, érzelem, ösztön, akarat.
- 1.3. Ember az időben: gyermekkor, serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor, öregkor.

2. Erkölcsi személyiség, emberi társaság

- 2.1. Szokás, hagyomány, szabály, illem.
- 2.2. A lelkiismeret, jó és rossz, bűn és erény.
- 2.3. Az ember mint értékelő és erkölcsi lény.

3. Társas kapcsolatok

- 3.1. Társaink. Barátság, szeretet, tisztelet, segítőkapsolat.
- 3.2. Nemiség, szerelem, házasság.
- 3.3. Család, otthon.
- 3.4. Előítélet, bizalom, együttérzés.

4. Az emberi társadalom

- 4.1. Egyén és közösség.
- 4.2. Szabadság és korlátozottság.
- 4.3. Munka, alkotás. Értelmes élet, boldogulás. Jól lét és jólét.
- 4.4. Szegények és gazdagok.
- 4.5. Tolerancia, békés együttélés.

5. A vallás világa

- 5.1. Meggyőződés, hit, világnézet.
- 5.2. A vallás funkciói.
- 5.3. Vallási közösség és vallási intézmény.
- 5.4. A főbb magyarországi vallások és jelentősebb világvallások konkrét bemutatása: katolicizmus, ortodox kereszténység, protestantizmus, judaizmus, valamint buddhizmus és az iszlám.
- 5.4. A vallás mint lelki jelenség. Vallási népszokások.

6. A kereszténység és Európa

- 6.1. A nagy világvallások erkölcsi tanításai.
- 6.2. A zsidó és a keresztény vallás a Biblia és a későbbi vallási irodalom tükrében (Aquinoi Szent Tamás: Summa theologiae, Luther Márton: Kis káté, illetve a Talmud és kommentárjai, Rasi, József Károly: Sulchán Áruh.)
- 6.3. Az európai civilizáció és kultúra zsidó és keresztény gyökerei.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

- 6.4. A keresztény valláserkölc és a kereszténység világi tanításai. Párbeszéd, együttműködés.

9–12. évfolyamon

1. Az emberi természet

- 1.1. A társas lény. Biológiai és kulturális evolúció. A Másik szerepe az öntudat kialakulásában.
- 1.2. Szocializáció. A tanult viselkedés. Társadalmi szerep és önazonosság.
- 1.3. A cselekvő ember. Környezetformálás, munka, munkamegosztás.

2. Az erkölcsi gondolkodás alapjai

- 2.1. Tények és értékek. A cselekedet erkölcsi megítélése. Etikai álláspontok a jó és a rossz ismeretének eredetéről. A szenvedés kérdése.
- 2.2. Hit és vallás. A világvallások emberképe és erkölcsi tanítása. Kiemelten a katolikus-protestáns etika összehasonlítása, a judaizmus etikai értékrendje.
- 2.3. A cselekvő szeretet. Az ember kitüntetett léthelyzete, bűne és jóra valóssága. A valláserkölc értékei a világi etikában.

3. Törvény és lelkiismeret

- 3.1. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokás, hagyomány, törvény. Az egyén választása.
- 3.2. A lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége. Szándék és következmény.
- 3.3. Az erények és a jó élet céljai. A jellem. Erkölcsi érzék, erkölcsi nevelés. Önállóság és példakövetés. Önmegvalósítás és önkorlátozás.

4. A kapcsolatok világa

- 4.1. Én és Te. Szeretet, barátság, szerelem, szexualitás. Szülők és gyermekek.
- 4.2. Én és Mi. Egyén és közösség. Állampolgárság és nemzeti érzés. A szabadság rendje: jogok és kötelességek. Magánérdek és közjó. Részvétel a közéletben. A közélet tisztasága. A szólásszabadság és a nyilvános beszéd felelőssége az információs társadalomban.
- 4.3. Mi és Ők. Többség és kisebbség. Szolidaritás, kölcsönös segítség. A társadalmi igazságosság kérdése.

5. Az emberi cselekvés megváltozott természete

- 5.1. A tudományos-technikai haladás etikai kérdései. A tudomány felelőssége.
- 5.2. Bioetika: génmódosítás, születésszabályozás, eutanázia.
- 5.3. Az egyén felelőssége a globalizáció korában.

6. Korunk erkölcsi kihívásai

- 6.1. Az ökológiai válság mint erkölcsi probléma. Kötelességeink más élőlények iránt. A környezettudatos életmód.
- 6.2. Világszegénység – a szegények világa. Demográfiai egyenlőtlenségek és következményeik. A szegénység Magyarországon.
6.3. Az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus mint erkölcsi probléma.
- 6.3. Az emberiség közös öröksége és a jövő nemzedékek jogai.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

3. HON- ÉS NÉPISMERET

1. Az én világom

- 1.1. Családunk története.
- 1.2. Az én városom, falum.
- 1.3. A hazai táj. A helyi tudás.
- 1.4. Gyermekem, diákéletem a múltban.

2. Találkozás a múlttal

- 2.1. Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban.
- 2.2. A paraszti ház és háztartás, a ház népe.
- 2.3. A hétköznapiak rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel).
- 2.4. Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete és szokásrendje.
- 2.5. Hitélet és közösségi élet.

3. Magyarország helyzete

- 3.1. Az ősi magyar kultúra hagyatéka.
- 3.2. Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén.
- 3.3. Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében. A szomszédos országok.
- 3.4. Jelentős, magyar származású zsidóságunk miatt elűdözött tudósok, művészek, írók, vállalkozók.
- 3.4. Természeti és épített örökségünk, a szellemi kulturális örökség és a világörökség elemei.
- 3.5. A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban. A tudósok esetében említsük meg a numerus clausust.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

II. Emlékeztető a ZSKK-val a NAT témájában folytatott 2012. április 2-i egyeztető tárgyalásokról és azok eredményéről

Egyeztető a Nemzeti alaptanterv tartalmairól

Helyszín: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI), 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. 6. emelet – 623. (főigazgatói tárgyaló)

Időpont:

- az egyeztetés első szakasza: 2012. április 2. (hétfő) – 9-12 óra
- az egyeztetés második szakasza: 2012. április 2. (hétfő) – 17:30-20 óra *(A második időpont kitérésére a tárgyalás elhúzódása miatt volt szükség.)*

EMLÉKEZTETŐ AZ EGYEZTETÉS ELSŐ SZAKASZÁRÓL

Jelenlévők

Izrael budapesti nagykövetsége

- Ilan Mor – Izrael Magyarországra akkreditált nagykövete

Az egyeztetésen résztvevő zsidó szervezetek képviselői:4

- Breuer Péter
- Kardi Judit
- Olti Ferenc
- Szántó T. Gábor
- Szita Szabolcs
- Szunyogh Szabolcs

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) képviselője:

- Lacsny Márton Bálint

NAT Bizottság és a Nemzeti alaptanterv szerzőinek képviselői

- Hermann Róbert
- Horváth Zsuzsanna
- Kaposi József – az OFI főigazgatója
- Lányi András

További résztvevők az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet oldaláról:

- Nyíró Zsuzsa
- Korpics Zsolt

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

Napirend

1. Kaposi József, az OFI főigazgatójának, valamint Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövetének köszöntője és a megbeszélés megnyitása.
2. A zsidó szervezetek és a Nemzeti alaptanterv (NAT) szerzőinek egyeztetése a szervezők által megfogalmazott kiegészítésekről valamint a készítők, valamint az OFI munkatársainak elkészített válaszárol.

Egyeztetés

1. A megnyitók

A megnyitó beszédek során Kaposi József röviden bemutatta a Nemzeti alaptantervhez kapcsolódó munka jelentőségét, és annak jelenlegi állapotát, egyben hangsúlyozta a folyamatban lévő egyeztetések fontosságát.

Ilan Mor a zsidó és magyar kapcsolatok jelentőségét, történelmi és kulturális hagyományait emelte ki, és azt kérte, hogy ezek a tartalmak hangsúlyosabban jelenjenek meg a magyar közoktatás területén.

A nyitó beszédeket követően megkezdődött a javaslatokhoz kapcsolódó vita.

2. A vita

Általános kérdések

A NAT készítői, ismerve a javaslatokat, felhívták a figyelmet arra, hogy a kért módosítások jelentős százaléka a NAT szintjén nem megvalósítható. Ennek oka egyrészt a NAT műfaji sajátosságával magyarázható (pl. minimum követelményeket tartalmaz, a dokumentum magasabb fogalmi szintet nyit meg), másrészt azzal, hogy az anyag kiegyensúlyozottságának megőrzésének érdekében ilyen mennyiségű és minőségű javaslat nem átültethető. Más szinten (kerettantervek / tankönyvek szintjén) azonban van esély a kérések teljesítésére. (Többek között: Lányi András / Kaposi József)

A zsidó szervezetek képviselő válaszként, kifejtették:

- Kéréseik nem kizárólag a zsidó történelemre és népre vonatkoznak, hanem sokkal szélesebb célokat szolgálnak (olyan jelentős témákat érintenek, mint a nemzetiségek jelentősége és szerepe, kulturális sokszínűség megjelenítése, tolerancia), ezért kéréseiket nem tartják túlzónak. (Többek között: Szunyogh Szabolcs)
- Fontos számukra, hogy a zsidó néppel/vallással szembeni negatív sztereotípiák, attitűdök visszaszoruljanak. Ennek feltétele a zsidó kultúra és a zsidó-magyar együttélés hagyományainak részletes megismerése, annak a közoktatásba való beépülése. Ez csak úgy valósulhat meg, ha az oktatásszabályzás legmagasabb

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

szintű dokumentumaiban is megjelenik a téma. (Többek között: Olti Ferenc / Ilan Mor)

- A cél természetesen a megjelölt témák és gondolatok tankönyvekbe való bekerülése és a tanórákon való megjelenése. Szemléletváltásra van szükség, melynek véghezvitelét biztosítani kell – ehhez megfelelő eszköznek tartják az oktatásszabályzás dokumentumait. (Többek között: Olti Ferenc / Szántó T. Gábor)

A vita során egyértelművé vált, hogy a szervezetek bár kiemelt szerepet tulajdonítanak a NAT-nak, ha biztosítékot kapnak rá, a kért témák megjelenését más dokumentumokban is elfogadhatónak tartják.

A fentieknek köszönhetően szóbeli megállapodás született arról, hogy a kerettantervi munkák során az OFI folytatja az együttműködést a ZSKK résztvevőivel. A megegyezést támogatta a Lacsny Márton a KIM képviselője is.

A korábbi tárgyalásokon meghatározottak szerint a döntés született egy szándéknyilatkozat elkészítéséről is, melyben a szervezetek legfontosabb oktatáshoz kapcsolódó kérései szerepelnének. A hivatalos dokumentum lenne az egyik biztosítéka, hogy a szervezetek által megjelölt témák hangsúlyosabb szerepet kapnak az oktatás során. (A dokumentum összeállítását a megbeszélés későbbi időszakára halasztották.)

A résztvevők a továbbiakban áttértek a javaslatok részletes tárgyalására.

A javaslatok részletes vitája

Az OFI munkatársai a hozzájuk eljuttatott javaslatokból összeállítottak egy dokumentumot, melyben megjelölték, hogy az adott tartalmat hogyan és milyen szinten jelenhet meg. A vita az abban megjelöltekről folyt tovább. (Az OFI vitára készült anyagának alapja: Olti Ferenc által szerkesztett és 14 zsidó szervezet, hitközség által aláírt dokumentum.)

Jelen dokumentumhoz csatoljuk a résztvevők által elfogadott táblázatot, mely minden kérdésre választ ad. (1. melléklet)

A megbeszélés 12 órakor a résztvevők más elfoglaltsága miatt félbe szakadt. A megjelentek azonban határozta arról, hogy ugyanezen napon délután 17:30-kor ismét találkoznak.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Községi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

EMLÉKEZTETŐ AZ EGYEZTETÉS MÁSODIK SZAKASZÁRÓL

Jelenlévők

Az egyeztetésen résztvevő zsidó szervezetek képviselői:

- Kardi Judit
- Olti Ferenc
- Sommer László
- Szántó T. Gábor
- Szőnyi Andrea
- Szunyogh Szabolcs

NAT Bizottság és a Nemzeti alaptanterv szerzőinek képviselői

- Horváth Zsuzsanna
- Kaposi József – az OFI főigazgatója
- Lányi András

További résztvevők az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet oldaláról:

- Korpics Zsolt

Napirend

1. A KIM által támogatott – a délelőtti beszélgetésen meghatározott – tételmondat-javaslatok alapidokumentumának elkészítése.
2. A NAT Ember és társadalom műveltségi területéhez érkezett módosító javaslatok vitájának befejezése.

Egyeztetés

1. Tételmondat javaslatok

A résztvevők megtárgyalták, módosították, és elfogadták a korábban Olti Ferenc által összeállított, Lacsny Márton tételmondatait is tartalmazó dokumentum tervezetét.

A később a KIM által is jóváhagyott szöveget szintén csatoltuk a dokumentumhoz (2. melléklet)

2. A vita lezárása

A résztvevők megvitatták és a módosításokat követően elfogadták az OFI korábban már jelzett dokumentumát. (A végleges dokumentumot 1. mellékletként csatoltuk a dokumentumhoz)

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A résztvevők a korábbi megegyezésnek megfelelően az 1. mellékletet figyelembe véve folytatják a megbeszéléseket a kerettantervi munka során.

Az emlékeztetőt készítette:

Korpics Zsolt
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

Budapest, 2012. május 12.

Melléletek:

1. melléklet: Dokumentum a szervezetek kéréseiről és azok megvalósulásának szintjeiről.
2. melléklet: Tételmondat javaslatok a hazai zsidó szervezetektől a köznevelés rendszerében megjelenítendő tartalmakról.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

1. MELLÉKLET:

Dokumentum a szervezetek kéréseiről és azok megvalósulásának szintjeiről

Magyarázat:

- explicit: tételesen, szövegszerű formában megjelenő rész
- implicit: a megadott témához kapcsolódóan felmerülő, a dokumentumokban szövegszerűen nem szereplő részterület

I. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

5-8. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
Szerzők és művek – magyar irodalom: epika			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Epika kiegészítése: Kertész Imre (Sorstalanság, Kudarcc)	Konkrét tartalomként 9-12. évfolyamon jelenik meg.		explicit

9-12. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
Szerzők és művek – magyar irodalom: epika			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Epika kiegészítése: Kertész Imre (Sorstalanság, Kudarcc)	explicit: <i>A kiegészítés bekerül a műlistába, de csak a Sorstalanság lesz kiemelve. (A szövegrész még formálódik)</i>	explicit	explicit
Szerzők és művek – világirodalom: epika			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Az Ószövetség bemutatása, különös tekintettel József és testvéreinek történetére, Mózes törvényeire (Tízparancsolat), Dávid király történetére, a prófétákra és a zsoltárookra.	explicit: <i>Megjelenése: ószövetségi és újszövetségi történetek (további kibontása műfajidegen)</i>	explicit: <i>részletes kibontása itt sem megoldható</i>	explicit
A lista kiegészítése: Isaac Bashevis Singer, Elie Wiesel, Bernard Malamud, Primo Levi	explicit: Isaac Bashevis Singer	explicit: Isaac Bashevis Singer	explicit: Isaac Bashevis Singer

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

II. EMBER ÉS TÁRSADALOM

ALAPELVEK, CÉLOK

Javaslat 81. oldal	Az Ember és társadalom műveltségi terület kiemelt fejlesztési feladatainak kiegészítése: <i>más kultúrák megismerése és elfogadása, a Kárpát-medencében együtt élő népek, etnikumok, vallások megismertetése.</i>
Döntés	A javaslatot az alábbi változatban elfogadtuk: <i>„más kultúrák megismerése és elfogadása, különös tekintettel a Kárpát-medencében együtt élő népekre és vallásokra.”</i>

Kiemelt fejlesztési területek

Javaslat 82. oldal	A <i>Történelem</i> kiegészítése: Élményszerűség konkrét tartalommal való kiegészítése.
Döntés	A kért kiegészítést a megjelölt helyen nem célszerű végrehajtani, mivel a mondatban megfogalmazott élményszerűség általános módszertani kérdés.

Javaslat 82. oldal	A <i>Történelem</i> kiegészítése: A tanítás céljaira vonatkozó szöveg kiegészítése a nemzetiségekre vonatkozó hivatkozással.
Döntés	A szöveg nem a tartalmakra, hanem a módszertan területére vonatkozik – a kiegészítés nem indokolt.

Javaslat 82. oldal	A <i>Történelem</i> kiegészítése: Az 5-8. évfolyamra vonatkozó elvárások kiegészítése a nemzetiségekre és a vallásokra vonatkozó hivatkozással.
Döntés	A kért tartalommal való kiegészítés nem indokolt, mivel itt az évfolyamra vonatkozó módszertani kérdések jelennek meg. (A kulturális és vallási értékek megismerésére a történelem hosszmetzeti témái adnak lehetőséget.)

Javaslat 82. oldal	A <i>Történelem</i> kiegészítése: A demokrácia kiemelt értékeinek kiegészítése a tolerancia és elfogadás fogalmával.
Döntés	A javaslatot elfogadtuk – az új szövegtervezet tartalmazza a kiegészítést (együtt élés).

Javaslat 83. oldal	A <i>Történelem</i> kiegészítése: A történelmi gondolkodás témájának kiegészítése a nemzetiségekre vonatkozó hivatkozással.
Döntés	A szöveg nem a tartalmakra, hanem a történelmi gondolkodás fogalmának kifejtésére vonatkozik – a kiegészítés nem indokolt.

Javaslat 83. oldal	Az Erkölcstan, etika kiegészítése: A szöveg valamilyen formában utaljon a kulturális sokszínűségre.
Döntés	A kért kiegészítés az <i>Alapelvek, céloknál</i> már megjelenik, a kulturális sokszínűség fogalmát beillesztettük az új szövegtervezetbe.

Javaslat 83. oldal	A Hon- és népismeret kiegészítése a nemzetiségi népismeretre való utalással.
Döntés	Az elfogadott kiegészítés: <i>A hon- és népismeret tartalmazza nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt, valamint a hazánkban élő nemzetiségek, vallási közösségek kulturális emlékeit, szokásait, kulturális jelenét.</i>

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

Történelem – 1-4. évfolyam

Javaslat 83. oldal	A 3. témában hivatkozzanak a szokásokra is.
Döntés	A javaslatot elfogadva.

Javaslat 83. oldal	A 11. Embermentők a XX. században – problémás a téma meghatározása (nem elég konkrét).
Döntés	A téma a kerettantervek szintjén fog megjelenni.

Történelem – 5-8. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
<i>Az antikvitás</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A zsidóság jelenléte a Kárpát-medencében a római korban			explicit
<i>A középkori Európa</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A középkori antijudaizmus, kirekesztés, gettósítás, kiűzetés és következményei a kirekesztett kisebbség és a kirekesztő többség körében.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Kisebbség, többség, nemzetiségek)</i>	implicit	explicit: <i>kirekesztés gettó</i>
<i>A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A zsidóság hatása a magyar népre a honfoglalás előtt és után, különös tekintettel a Kazár Birodalomra.			implicit
A zsidó és német polgárság szerepe a középkori magyar állam felvirágoztatásában.		implicit	explicit
<i>Magyarország a XVII–XVIII. században</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Magyarország új etnikai térképe. A német és zsidó etnikum szerepe az ország újjáépítésében		implicit	explicit
<i>A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A zsidó emancipáció Nyugat-Európában és az Amerikai Egyesült Államokban.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Egyenlőség, emancipáció)</i>	implicit	implicit

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai. A zsidók és németek szerepe a szabadságharcban.		explicit: <i>nemzetiségek szerepe</i>	explicit: <i>nemzetiségek szerepe</i>
Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A politikai antiszemitizmus térnyerése Magyarországon.		explicit: <i>antiszemitizmus</i>	explicit
A globalizálódó világ és Magyarország			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Kirekesztő, antiszemita, rasszista jelenségek a magyar sajtóban, médiában és közéletben.			implicit

Történelem – 9-12. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
Az antikvitás			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Az ókori Kelet világa, kiemelten Izrael története, a Biblia történetisége.		explicit	explicit
Róma a köztársaságtól a császárságig. Pannónia. A zsidóság jelenléte a Kárpát-medencében a Római korban.			implicit
A zsidó és a keresztény kultúra értékei, a kereszténység kezdetei és tanításai.	explicit <i>(átvezetésre került: zsidó-keresztény kultúra értékei...)</i>	explicit	explicit
A középkori Európa			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A középkori antijudaizmus (inkvizíció, kiűzetés, gettósítás), a kirekesztés következményei, valamint a kirekesztés XX. századi pápai eltörlése	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Kisebbség, többség, nemzetiségek)</i>	explicit: <i>antijudaizmus gettó</i>	explicit: <i>antijudaizmus gettó</i>

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Eredet, vándorlás, honfoglalás, államalapítás. A zsidóság hatása a magyar népre a honfoglalás előtt és után, különös tekintettel a Kazár Birodalomra.			implicit
A németek és a zsidók szerepe a középkori magyar polgárosodásban.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Kisebbség, többség, nemzetiségek; Falvak és városok, urbanizáció)</i>	implicit	explicit
A világ és Európa a kora újkorban			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A zsidók kiűzése az Ibériai-félszigetről.			explicit
Magyarország a XVII–XVIII. században			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Magyarország etnikai térképének megváltozása, a németek és zsidók szerepe az ipar, az orvoslás, a tudomány kibontakoztatásában.	explicit: <i>kiegészítés egy magasabb általánosított szinten;</i>	explicit: <i>magasabb általánosított szinten;</i>	explicit: <i>magasabb általánosított szinten;</i>
A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Az emancipáció Nagy-Britanniában, Franciaországban, Németországban, az USA-ban.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Egyenlőség, emancipáció)</i>	implicit	implicit
A reformkor fő kérdései, személyiségei, fő vitatémái (jobbágyfelszabadítás, emancipáció, szabad sajtó), a nemzeti kultúra.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Egyenlőség, emancipáció)</i>	explicit: emancipáció	explicit: emancipáció
Forradalom és szabadságharc Magyarországon. A németek és zsidók részvétele a magyar szabadságharc oldalán.	implicit: <i>hosszmetszeti téma (Kisebbség, többség, nemzetiségek)</i>	implicit	explicit: <i>magasabb általánosított szinten (nemzetiségek és a zsidók szerepe a szabadságharcban)</i>

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A politikai antiszemitizmus hazai térnyerése, a numerus clausus és a zsidótörvények.	explicit: <i>A leírtakat magában foglalja a 9.9-es téma (A holokauszt Európában és Magyarországon)</i>	explicit: <i>a téma megjelölése a folyamat részletezése nélkül (politikai antiszemitizmus)</i>	explicit
Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Pártállami fellépés az önszerveződő közösségek ellen, így kiemelten a katolikus, református, evangélikus és a zsidó egyházak ellen, az iskolák államosítása, a papok bebörtönzése.		explicit: vallásüldözés	explicit: vallásüldözés
A globalizálódó világ és Magyarország			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
Népiertás témájának beemelése + fanatizmus	explicit <i>a fanatizmus</i>	explicit <i>a teljes téma</i>	explicit
A rasszista, kirekesztő törekvések a magyar sajtóban, médiában és a közéletben.			implicit

Erkölcstan, etika – 5-8. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
A vallás világa			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A főbb magyarországi vallások és jelentősebb világvallások konkrét bemutatása: judaizmus, katolicizmus, ortodox kereszténység, protestantizmus, buddhizmus és az iszlám.*	explicit: <i>nem a megjelölt helyen, hanem a 6.1.-es pontban van benne (nagy világvallások világképe és erkölcsi tanításai.)</i>	explicit	explicit
A kereszténység Európában			
	NAT	kerettanterv	tankönyvi ajánlás
A kereszténység története. Az európai civilizáció és kultúra zsidó-keresztény gyökerei.	explicit: <i>a módosítást elfogadtuk</i>	explicit	explicit

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

A zsidó valláserkölc, vallási jog és etika tanításai.*	explicit: <i>Általánosabb szinten: 6.1. - A nagy világvallások világképe és erkölcsi tanításai.</i>	explicit	explicit
--	--	----------	----------

* A csillaggal jelölt két kérés megjelennek a 9-12. évfolyamon is, ahova a szervezetek képviselői eredetileg is szánták.

Erkölcstan, etika – 9-12. évfolyam

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
<i>Az erkölcsi gondolkodás alapjai</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyv
... Kiemelten a katolikus-protestáns etika összehasonlítása, a judaizmus etikai értékrendje.	explicit: általánosabb szinten	explicit: általánosabb szinten	explicit: általánosabb szinten
<i>Korunk erkölcsi kihívásai</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyv
Az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus mint erkölcsi probléma és következményei (...)	explicit: a javaslat beépítésre került (Az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus mint erkölcsi dilemma)	explicit: általánosabb szinten	explicit

Hon- és népismeret

JAVASLAT	MEGVALÓSÍTÁS SZINTJE / A TÉMA MEGJELENÉSE		
<i>Magyarország helyzete</i>			
	NAT	kerettanterv	tankönyv
A magyar tudomány és kultúra eredményei a világon. <i>Magyar-zsidó tudósok és művészek itthon és az emigrációban kényszerülten.</i>	implicit	implicit	explicit

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

2. MELLÉKLET:

Tételmondat javaslatok a hazai zsidó szervezetektől a köznevelés rendszerében megjelenítendő tartalmakról

1. A történelem oktatásában és az ehhez kapcsolódó dokumentumokban hangsúlyosan szerepeltetni kell a Kárpát-medencei zsidóság és a magyar-zsidó együttélés történetét.
2. A magyar nyelv és irodalom tantárgy tanításakor a Bibliai történetek feldolgozásánál utalni kell azok zsidó eredetére és a zsidó és keresztény források egymáshoz való viszonyára.
3. A magyar történelem tárgyalásakor a polgári átalakulás témakörénél ki kell emelni a zsidó városi polgárság szerepét, valamint a többségi nemzet viszonyát az együttéléshez, illetve a magyar zsidóság pozitív attitűdjét és hozzájárulását a modernizációs folyamatokhoz.
4. A polgárosodás témakörében utalni kell a zsidóság emancipációjának jelentőségére és a zsidó nemzeti mozgalom kialakulására.
5. Az irodalom és a történelem oktatásában a témák között meg kell jeleníteni az európai kultúra antik görög-római, valamint zsidó és keresztény gyökereit.
6. Az oktatás során utalni kell a modern Izrael Állam létrejöttére, fejlődésének bemutatására és a közel-keleti helyzet összetevőire.
7. Az oktatás folyamatában érinteni kell a zsidóság hozzájárulását a felvilágosult fejlett világ, ezen belül a modern Magyarország eredményeinek megteremtésében.
8. A történelem feldolgozásakor ki kell térni az antijudaizmus, antiszemitizmus kialakulására, különböző megjelenési formáinak megismertetésére és kritikai elemzésére, valamint a holokauszt (vészkorszak) bemutatására. Továbbá utalni kell az antijudaizmus XX. századi pápai eltörlésére.
9. A tudományok és a művészetek oktatása keretében szerepeltetni kell a zsidó származásuk miatt emigrációba kényszerült magyarok kiemelkedő teljesítményét és ehhez kapcsolódóan Magyarország veszteségét.

Forrásközlések történelemtanításunk közelmúltjából I.:

A Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozatával folytatott tárgyalások és megállapodások dokumentumai a 2012. évi Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kapcsán

ABSTRACT

References from the recent past of our history teaching I

Documents on talks and agreements with the Education Chapter of the Jewish Community Roundtable Conference related to the 2012 National Core Curriculum (NCC) and Framework Curricula

Provided by József Kaposi, former chief director of the Hungarian Institute for Educational Research and Development, chairman of the 2012 NCC Committee

Our journal would like to contribute to the processing of the recent past of history teaching in Hungary in the period after the regime change by releasing to the public various sources/documents. Initially in the series, we touch on issues of content regulation (curricula, matriculation examination, textbooks) by making period documents and explanatory texts accessible in the pages of our publication. We await similar materials worthy of publication from our colleagues and readers. Let's write together the history of the last three decades of history teaching in Hungary!

The tenth anniversary of the approval of the National Core Curriculum (NCC) in 2012 is approaching. To mark the occasion, we are publishing two documents: Recommendations of the Education Chapter of the Jewish Community Roundtable Conference (JCR) on modifications to the NCC, and the minutes and addendums of the talks conducted on the topic of the NCC with the JCR. The two materials highlight the peculiarities of the NCC as a particular regulatory document and reveal the elements of the Hungarian language and literature and the man and society areas of cultural literacy that the Jewish communities in Hungary found debatable. Furthermore, they offer an example of how to shape a professional consensus on debated matters.

JEGYZETEK

¹ A dokumentumokat közlés előtt megküldtük Olti Ferencnek, aki a tárgyalások során a ZSKK-t képviselte, és kikértük az ő véleményét és jóváhagyását ezek közléséhez.

² Az Új Pedagógiai Szemle 2013. évi 1-3. számában (256-284. oldal) megjelent néhány dokumentum a NAT 2012 készítésével kapcsolatban: 1. *Értelmezések, megállapodások, döntések. Emlékeztető a NAT-munkacsoport 2010. augusztus 2–6. közötti előkészítő tanácskozásáról.* 2. *A Nemzeti alaptanterv kiegészítése közműveltségi tartalmakkal (2011. január 27.)* 3. *Összefoglaló a Nemzeti alaptanterv véleményezésének folyamatáról.* 4. *Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet és az evopro Automatizálási és Informatikai Kft. együttműködése.* 5. *PÁLYÁZATI FELHÍVÁS: OFI-evoboxTT Dobozolt Tudás Pályázat (2012. június 5.)* 6. *Összefoglaló a Magyar Tudományos Akadémia, valamint az Emberi Erőforrások Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága együttműködéséről a Nemzeti alaptantervre épülő kerettantervek tárgyában.* 7. A NAT kronológiája.

³ *Cidree Yearbook (2013): Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe, 2013. (Editors): KUIPER, Wilmad & BERKVENs Jan. Gildeprint – Enschede, the Netherlands.*

⁴ A megbeszélésre a Zsidó Közösségi Kerekasztal Konferencia Oktatási Tagozata minden résztvevője meghívást kapott. A meghívás a Kerekasztal március 28-ai ülésén hangzott el, a megbeszélésre minden szervezet képviselője jelentkezhetett. Az OFI részéről – tekintve, hogy a megbeszélés kezdeményezője a KIM volt – külön meghívó nem került kiküldésre.